

Page: 58

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 2030 cm2

1 / 4

Mag. Marko Pogačnik

Glavno sporočilo Evropske komisije je, da vlada Alenke Bratušek ni opravila naloge

Vida Kocjan, foto Matic Štojs

Mag. Marko Pogačnik je poslanec Slovenske demokratske stranke v državnem zboru. To je njegov prvi poslanski mandat, njegova karierna pot pa je dolga in bogata. Leta 1991 je opravil maturo na Naravoslovno-matematični šoli Trbovlje, to je v kraju, kjer je tudi rojen, nato je šolanje nadaljeval na Fakulteti za organizacijske vede Kranj. V letih od 1995 do 2000 je bil zaposlen v družbi Metro, najprej v avstrijskem Gradcu, nato pa v italijanskem Vidmu. Pet let je bil zaposlen v škofjeloški Jelovici kot direktor maloprodaje in vodja nabave. Leta 2002 je končal podiplomski študij na Fakulteti za organizacijske vede Kranj in pridobil naziv magister. V letih od 2005 do 2009 je vodil Slovensko odškodninsko družbo, nato je bil dve leti posebni odposlanec uprave Pozavarovalnice Sava, leta 2011 pa je bil izvoljen za poslanca v državnem zboru. Je predsednik preiskovalne komisije o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu, član komisije za nadzor javnih financ, član dveh odborov: za finance in monetarno politiko in za gospodarstvo ter član več skupin prijateljstva (s Češko, Finsko, z Makedonijo, Romunijo, Rusijo, s Španijo in Švedsko). Živi v Šenčurju pri Kranju.

Evropska komisija je pred kratkim izdala poročilo za Slovenijo, ki ga nekateri imenujejo trenutek resnice za Alenko Bratušek, predsednico vlade v odhodu. Tudi vi menite tako?

S tem se vsekakor strinjam. Evropska komisija je poročilo izdala za vse evropske države, vendar pa gre v primeru Slovenije verjetno za najbolj rigorozno poročilo med njimi. Komisija namreč v osmih točkah Slovenijo opozarja na pomanjkljivosti. Prepričan sem tudi, da je glavno sporočilo komisije, da vlada Alenke Bratušek ni opravila svoje naloge. Po drugi strani pa to poročilo vidim kot potrditve, da je Slovenska demokratska stranka (SDS) na pravi poti, saj je SDS skozi celoten mandat vlade Alenke Bratušek opozarjala predvsem na točke, ki jih je zdaj izpostavila tudi Evropska komisija.

Katere točke med temi osmimi so najpomembnejše?

Menim, da sta najpomembnejši točki o prestrukturiranju bančnega sistema in gospodarstva. Tudi Evropska komisija ocenjuje, da je novih davkov dovolj in da si Slovenija novih davkov ne more več privoščiti. Nadalje so v poročilu opozorili na zadolževanje Slovenije in na potrebno racionalizacijo javnega sektorja, kjer ni bilo v tem mandatu vlade narejenega dejanskega ničesar. Opozorili so tudi na pomanjkljivo pripravljeno insolvenčno zakonodajo pa seveda na korupcijo.

Evropska komisija pričakuje odziv slovenske vlade do septembra, vmes so volitve, kako bo s tem po vašem mnenju?

Osebno menim, da bi bilo treba vse stvari, ki so zajete v teh osmih točkah komisije, narediti že včeraj. Zelo pomembno se mi tudi zdi, da je komisija tokrat nastopila odločno. Zastavljene roke bo treba spoštovati. Nedvomno pa tu ne gre za presenečenje, da je komisija odločno postavila relativno kratke roke. Maja 2014 so bile volitve v Evropski parlament, kar pomeni, da bodo tudi v Bruslju kmalu imenovana nova vodstva evropskih institucij. Osebno menim, da so tudi evropske institucije pred volitvami verjetno uporabljale nekoliko mehkejše izraze kot v preteklosti in niso želele javno izpostavljati dejstva, da imamo novega bolnika v Evropski uniji. Vemo namreč, da ima ta določene probleme in da obstaja določena mera skepticizma do EU, in to v vseh evropskih državah. Zdaj, ko so volitve za nami in se vzpostavljajo tudi nova vodstva evropskih ustanov, bodo te nedvomno ravna le odločneje.

Težava Slovenije je visok javni dolg, povezan z visokim zadolževanjem države v zadnjem obdobju. Kakšno je vaše stališče do tega?

Zadolženost je nedvomno ena glavnih težav naše države, vlado Alenke Bratušek pa si

bomo zapomnili predvsem po zadolževanju in novih davkih. Problematično pri tem zadolževanju pa je, da je to skozi celotno obdobje vlade Alenke Bratušek potekalo zelo ne-transparentno. Predvsem pa davkoplačevalci nikoli nismo dobili jasnega sporočila, zakaj se sploh zadolžujemo. Če navedem primerjavo, ko je bil končan mandat vlade Janeza Janše v letu 2008, je bila zadolženost Slovenije približno na 22 odstotkih bruto domačega proizvoda (BDP). Potem je mandat nastopila vlada pod vodstvom Boruta Pahorja in za njim še vlada Alenke Bratušek, tako da je danes zadolženost države pri več kot 80 odstotkih BDP. Gre torej za zelo skrb zbujajočo stvar, predvsem ker ne vemo, zaradi česa smo se sploh zadolževali. Samo zadolževanje ni problematično, če se država ali podjetje ali posameznik zadolžuje za projekte, ki prinašajo prihodke v proračun ali pripomorejo k odpiranju novih delovnih mest. V zadnjem letu in pol pa ni bilo niti ene zadolžitve v tej smeri, da bi se na neki način prihodki proračuna povečali in da bi se odpirala nova delovna mesta. Nasprotno, šlo je izključno za zadolževanje za izplačilo določenega dela plač in določenega dela privilegijev. Vsekakor je to skrajno napačna pot. Pri tem je treba poudariti, da Slovenija plačuje letno že več kot milijardo evrov za obresti, pri čemer se je treba zavedati, da imamo samo 8 milijard evrov proračunskih prihodkov na letni ravni.

Kako je s fiskalnim pravilom, s katerim bi tolikšno zadolževanje preprečili?

Fiskalno pravilo je bilo sprejeto v začetku mandata vlade Alenke Bratušek. SDS je pri tem nedvomno pokazala odločnost, dokazali smo tudi, da smo načelna stranka in ne stranka dvojnih meril. Ne glede na to, da je vodenje vlade prevzela zdajšnja koalicija in da je bila SDS že v opoziciji, smo v stranki podprli stvar, ki smo jih zagovarjali tudi v zadnjem kratkem mandatu vlade Janeza Janše. Problem, ki se pojavlja, pa je, da vlada Alenke Bratušek ni

sprejela izvedbenega zakona. Ta bi moral biti sprejet že v novembru 2013. To pomeni, da lahko govorimo tudi o neustavnosti delovanja te vlade. Osebnostno menim, da izvedbenega zakona niso predlagali državnemu zboru v potrditev izključno zaradi tega, da je njihovo zadolževanje lahko potekalo naprej brez ovir.

Nedvomno pa bo treba izvedbeni zakon uzakoniti ...

Seveda. Izvedbeni zakon je že določen v ustavi, s sprejetjem fiskalnega pravila pa je bila že sprejeta tudi ta obveznost. Osebnostno sem velik zagovornik uveljavitve fiskalnega pravila, kajti to je edino varovalo, da ne gledi na vlado in politično opcijo, ki je na vladi, davkoplačevalce in državljane Republike Slovenije zavaruje pred ekstremnimi zadolževanji države. Zadolževanje je problem vsaj naslednjih štirih, petih generacij. Zaradi tega tudi ne razumem mlajših generacij, da se ne udeležujejo volitev, kajti menim, da bi predvsem mlajša generacija morala biti v skrbeh glede na stanje zadolženosti, v katerem je država. Nedvomno je namreč, da bo treba dolg, ki ga ima država, tudi odplačati.

Nedavno smo spet dokapitalizirali banke v državni lasti. Kako to ocenjujete?

Pri sanaciji bančnega sistema želim ugodoma poudariti, da je Slovenija edina izmed tranzicijskih držav, ki je sanirala bančni sistem že drugič na račun davkoplačevalcev. Prvič je bila sanacija slovenskega bančnega sistema na račun davkoplačevalcev izvedena med letoma 1993 in 1996. Druga sanacija na račun davkoplačevalcev pa je bila v letu 2013. Moteče je, da se v medijih pri navajanju zneska pojavlja le znesek, ki je šel za sanacijo Nove ljubljanske banke (NLB) in Nove Kreditne banke Maribor (NKBM), pri tem pa se pozablja, namenoma ali ne, da je bilo treba dati več kot 1,5 milijarde evrov za dokapitalizacijo t. i. slabe banke oziroma Družbe za upravljanje slabih terjatev (DUTB). Poleg tega je bila še dokapitalizacija Abanke, Banke Celje, sledi pa še Gorenjska banka. To pomeni, da bo znesek za dokapitalizacijo bank že blizu 6 milijard evrov. Nadalje je vlada – tudi s preglasovanjem koalicijskih poslancev v državnem zboru – razlastnila **male delničarje** v NKBM in še dodatno imetnike podrejenih obveznic. Ta korak se mi zdi povsem nesprejemljiv. Pri podrejenih obveznicah gre za približno 0,5 milijarde evrov in vemo, da je že dana pritožba imetnikov na Ustavno sodišče RS. Obstaja tudi velika verjetnost, da bo Ustavno sodišče RS odločilo, da retroaktivnost ne velja, davkoplačevalci pa bomo morali znova plačati približno pol milijarde evrov, k čemur bo treba prišteti še obresti ali kazni.

Kaj je pri zdajšnji sanaciji bančnega sistema najbolj moteče?

Pogrešam, da nista ne vlada ne ministrstvo za finance bankam, ki sta jih dokapitalizirala na račun davkoplačevalskega denarja, postavili niti enega cilja. To pa je, kaj se bo s temi bankami dogajalo v prihodnje. Ali bomo davkoplačevalci v bližnji prihodnosti lahko pričakovali, da bomo ta sredstva dobili nazaj, kakšen bo tržni delež, kakšne dividende pričakujejo in kakšen rezultat se pričakuje od teh bank. Dejansko o tem nismo slišali prav ničesar. Pri skoraj 6 milijardah evrov veliki bančni luknji tako ni nihče ponudil odstopa ali bil razrešen. Vse to so vprašanja, ki verjetno ne izključujejo, da bomo slovenski bančni sistem morali že tretjič sanirati na račun davkoplačevalcev. Nadalje smo pred približno pol leta davkoplačevalci sanirali dve zasebni banki, Factor banko in Probanko, pri čemer ni nihče sprejel nobene odgovornosti.

Je bilo pri prvi sanaciji drugače?

Bilo je drugače. Pri prvi sanaciji bančnega sistema v letu 1996 sta bila bankam postavljena vsaj dva cilja, in sicer privatizacija in organizacijsko prestrukturiranje. Pri zdajšnji sanaciji v višini približno 6 milijard evrov pa ni

bilo postavljenega niti enega cilja. Menim, da je to napačna pot: od nikogar niso niti terjali odgovornosti za nastalo bančno luknjo. Prepričan sem tudi, da za vseh 6 milijard evrov bančne luknje ne moremo reči, da je to posledica kriminalnih dejanj, da so bila slaba posojila plod kriminalnih dejanj, vendar pa ni sprejemljivo izgovarjanje, da je bančna luknja le posledica gospodarsko-finančne krize. Pri tem gre predvsem za individualne napake posameznih bank, predvsem pa bi odgovornost za nastalo stanje morala prevzeti tudi regulativ in Banka Slovenije.

Razlastnjeni mali delničarji NKBM so se kar sprijaznili s tem. Je bilo tukaj res vse v redu?

Delnica ima svojo funkcijo ne glede na to, ali je vredna 100 evrov ali pa le 0,001 evra. Funkcija delnice je, da delničar lahko sodeluje na skupščini in ima možnost odločanja. Zame osebnostno je razlastnjenje malih delničarjev nezakonito. Vemo tudi, da so bili za izdajo podrejenih obveznic izdelani prospekti, posredovani tudi tujini, in v njih je bilo jasno

zapisano, da do pretvorbe v kapital lahko pride samo v primeru stečaja ali likvidacije banke. Vemo pa, da v primeru NKBM in NLB ni bilo ne enega ne drugega.

Koliko ste bili dejavni v SDS, da bi to preprečili?

SDS je v zadnjem obdobju, ko so se začele težave z bančnim sistemom, zahtevala odgovornost za nastali položaj, večkrat je poskušala doseči tudi spremembo zakona o bančništvu oziroma zakona o Banki Slovenije, predvsem spremembo v zvezi z bančno tajnostjo. Prepričan sem, da bi bilo pošteno do davkoplačevalcev, da se ve, kdo je odgovoren v primeru, če je treba kakšno od bank sanirati z davkoplačevalskim denarjem. Zavedam se tudi, da bančna tajnost mora obstajati, vendar v primeru, ko se stvari rešujejo z davkoplačevalskim, to je javnim denarjem, ko ima to verjetno posledice tudi za naslednje štiri ali pet generacij, je to nesprejemljivo. Vendar pa so vse naše predloge v državnem zboru koalicijske stranke, to je PS, SD, DL in DeSUS, suvereno zavrnile.

Prve terjatve so bile že prenesene na t. i. slabo banko, to je Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB). Kako gledate na to?

Od te ustanove sem pričakoval več. Verjetno se zdaj vidijo tudi razlogi, zakaj je bil v začetku mandata vlade Alenke Bratušek v upravnem odboru DUTB zelo na hitro in brez tehtnih pojasnil zamenjan mag. Andrej Šircelj. Prenosi slabih terjatev na DUTB se nadaljujejo, so v fazi postopkov. Po podatkih, ki jih imamo iz medijev, ti postopki še niso končani, kar pomeni, da še niso prenesene vse kreditne mape. Menim, da bi davkoplačevalci morali imeti bistveno več informacij, kaj se dogaja, seveda pa tudi, kakšni so ključni cilji DUTB. To družbo sem si namreč predstavljal tako, da bo poskrbela, da bo z uspešnim upravljanem ali z uspešnimi postopki prodaje terjatev poskušala pridobiti čim več davkoplačevalskega denarja nazaj. Če bodo ti prenos, ki so ali še bodo izvedeni, potekali tako, kot se zdaj kaže, pa je verjetno, da bomo v Sloveniji dobili šesto ustanovo, ki se bo ukvarjala z upravljanjem premoženja. DUTB bi nedvomno moral objaviti tudi seznam vseh slabih terjatev in jih na trgu ponuditi v odkup. Prenosi slabih terjatev iz bank so bili namreč narejeni po relativno visokih diskontih, vsaka pozitivna razlika pri prodaji pa bi šla v dobro državnega proračuna oziroma v dobro vseh davkoplačevalcev. To bi moral biti cilj te ustanove. Žal pa verjetno tudi pri tem vlada Alenke Bratušek in ministrstvo za finance nista naredila dovolj, da bi postavili jasna pravila upravljanja oz. določili cilje te družbe.

Privatizacija je tudi eno od priporočil, ki jih zahteva Evropska komisija. Nekatere

Page: 58

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 2030 cm2

4 / 4

prodaje državnih deležev naj bi potekale, vendar javnost zelo malo ve o tem.

Znova je treba poudariti, da vlada Alenke Bratušek v tem obdobju ni sprejela niti ene reforme. Vse stvari, ki jih poskuša predsednica vlade v odhodu predstaviti javnosti kot reforme, tako slabo banko, fiskalno pravilo kot tudi zakon o Slovenskem državnem holdingu (SDH), so projekti vlade Janeza Janše. Vlada v odhajanju torej ni naredila niti ene stvari, ki bi se nanašala na strukturne spremembe ali reforme. Pri SDH smo znova izgubili skoraj dve leti. Vemo, da je poslanska skupina PS v letu 2012 vložila referendumске podpise proti temu zakonu, nato je v februarju 2013 vlada Janeza Janše v državni zbor poslala klasifikacijo, ki bi bila pogoj, da bi SDH začel delovati, sedanja koalicija pa je to zavrnila. Potem so porabili leto in pol, da so v novi vladi pripravili osnutek klasifikacije, ki pa je na koncu enak, kot je bil predlog vlade pod Janševim vodstvom. To pomeni, da smo spet izgubili leto in pol, skupno torej dve leti. Povedati je še treba, da strategije upravljanja državnega premoženja še vedno ni in da krivdo za to nosi zdajšnja koalicija. Če bi bila ta klasifikacija sprejeta pred letom in pol, bi to strategijo lahko že imeli. Tako pa državna podjetja še vedno poslujejo brez jasnih ciljev. Ne vemo niti tega, na kakšen način bo privatizacija potekala. Vsaj zame je privatizacija nujna, že zaradi stanja javnih financ in zaradi obveznosti, ki jih imata tako Slovenska odškodniška družba kot Kapitalska družba.

Kaj pa to, da država veselo črpa dobičke iz podjetij.

Zadnji dogodki v državnih podjetjih so skrb zbujaajoči. Ko spremljamo skupščine, vidimo, da predvsem predstavniki države na skupščinah predlagajo, naj se delničarjem izplačajo celotni dobički. To pomeni, da se dobra podjetja, ki danes na trgu ustvarjajo dobiček, izčrpavajo in nihče ne pove, za kaj bodo ta sredstva porabljena. Menim, da je to še en dokaz, da se mora privatizacija, ki mora biti obvezno transparentna, nadaljevati, kajti v zadnjem letu ali dveh smo priče intenzivnemu izčrpanju tudi dobro delujočih podjetij, kar za ta podjetja pomeni, da ne bodo mogla vlagati v razvoj. Zavzemam pa se tudi za to, da je treba pri privatizaciji posebno pozornost nameniti temu, komu se bodo podjetja prodala. Menim, da je treba podjetje prodati nekemu iz panoge. To pomeni poiskati strateškega partnerja ali kupca, ki trg obvlada, ki bo lahko odprl nove trge in nova delovna mesta. Mislim, da je Evropska komisija glede privatizacije Sloveniji dala jasno sporočilo.

Vodite odmevno preiskovalno komisijo o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu. V kateri fazi je delo komisije in kakšne so ugotovitve?

Zaradi razpustitve državnega zbora in predčasnih volitev žal preiskovalna komisija svojega dela ne bo mogla končati. Poudariti pa želim, da je komisija naletela na težave s pridobivanjem listinske dokumentacije. To pomeni, da tudi vsebinskih točk iz akta o odreditvi parlamentarne preiskave ne bo mogoče doseči oziroma priti do teh ciljev. Preiskovalna komisija je zaprosila za listinsko dokumentacijo najprej vse tri banke, ki so predmet preiskovalne komisije, to je NLB, NKBM in Abanke, a so nam dostop do listinske dokumentacije zavrnila zaradi bančne tajnosti, kar za člane komisije niti ni bilo presenečenje. Komisija je potem zahtevala odredbo sodišča, da bi tako pridobili dokumente, pri čemer pa je prišlo do velikega presenečenja za vse člane komisije; sodišče je namreč zahtevalo komisija nima dostopa do listinske dokumentacije, na podlagi katere bi lahko prišli predvsem do ciljev preiskave. Lahko pa rečem, da mi je bilo vodenje preiskovalne komisije v zadovoljstvo, predvsem z vidika, da je ta delovala zelo enotno. Vsi sklepi komisije so bili sprejeti soglasno ne glede na to, iz katerih političnih strank so prihajali člani komisije. Komisija je opravila več zaslišanj prič in menim, da je pri tem dobila nekatere informacije in da so verjetno tudi državljani Republike Slovenije iz zaslišanj prič dobili ustrezne podatke. Iz teh je namreč razvidno, da vzrok druge bančne sanacije ni samo finančno-gospodarska kriza, ampak je delno to tudi pomanjkanje nadzora tako s strani regulatorja kot bank samih. Presenetil pa me je podatek specializiranega državnega tožilstva, ko so nam na sestanku povedali, da tudi oni pri pridobivanju bančne listinske dokumentacije prihajajo do podobnih težav kot preiskovalna komisija.

Se pravi, da niti tožilstvo ne more pridobiti podatkov od bank?

Tako je.

Kakšne razloge je sodišče navedlo, ko je zavrnilo dostop do listinske dokumentacije bank?

Najprej je trajalo 3 mesece, da je prvostopenjsko sodišče zadevo sploh prestavilo na višje sodišče. To pa nam je nato po dveh

mesečih odgovorilo, da iz naše vloge ne vidijo dovolj tehtnih razlogov, zakaj bi komisija morala to dokumentacijo pridobiti. Še enkrat poudarjam, da je bilo to presenečenje za člane komisije, saj je brez te dokumentacije delo komisije bistveno oteženo in ne moremo priti do zastavljenih ciljev v preiskavi. Nato je komisij soglasno sklenila, da znova pošljemo zadevo na sodišče, ki nam naj bi dovolilo vpogled v te listine. Za zdaj odgovora komisija še nima.

Boste pripravili vmesno poročilo?

Glede na razpust državnega zbora in glede na bližajočo se predčasne volitve bo verjetno glavna naloga, da komisija pripravi vmesno poročilo in da tako državni zbor kot širša slovensko javnost seznanimo z dosedanjim delom. Vmesno poročilo se pripravlja in ga bomo kmalu obravnavali v državnem zboru.

Kako ocenjujete poslanski mandat, ki je bil prvi za vas?

To je zagotovo nova izkušnja v življenju. Žal nekateri predlogi, ki bi bili pomembni in jih je pripravila SDS, niso dobili dovolj parlamentarne podpore, da bi bili sprejeti. Zame pa je ključni problem, zakaj je Slovenija v stanju, v kakršnem je, predvsem v volilnem sistemu. Nujna je sprememba volilnega sistema v večinski sistem. Treba se je zavedati, da je bila zadnja vlada, ki je dokončala svoj mandat, v obdobju od 2004 do 2008. Potem pa smo bili priče razpršenosti koalicij, kjer so bile nekatere narejene tudi bolj na silo kot ne, zato so te že po zelo kratkem času razpadale. V vmesnem obdobju pa Slovenija ni dobila tiste potrebne zakonodaje, ki bi jo morala dobiti. Negativno glede političnega delovanja pa ocenjujem predvsem to, da določeni posamezniki in tudi določene stranke gradijo zadevo predvsem na populizmu.

Kakšna so vaša pričakovanja?

Ker sem po duši športnik, vsekakor pričakujem zmago SDS. Tudi iz razlogov, ker ima SDS kot edina politična stranka v tem prostoru razdelan program. Tako je imela edina razdelan program že v letu 2011, program imamo pripravljen tudi sedaj, predstavili pa smo ga že marca 2014. To pomeni, da je SDS resna stranka in že nekaj časa pripravljena na nove volitve. Osebnostno pa pričakujem, da bodo volivci znali pogledati nazaj in ugotoviti, katere stranke so dejansko delale v korist Slovenije, izpolnjevale program, ki ga imajo, in ne bodo znova nasledali novim strankam in novim obrazom. To se ponavlja že od leta 2004, pri čemer gre predvsem za levosredinsko stran. Vsi vemo, kakšen je bil rezultat teh novih obrazov in novih strank v slovenski politiki. Treba je pogledati, kje je bila Slovenija ob koncu mandata vlade mandata Janeza Janše leta 2008 in kaj je doživela s prihodom vlade Boruta Pahorja ter vlade Alenke Bratušek. ■